

Institusjonalisering og vekst

En studie av journalistikkforskningen i Skandinavia

Lisbeth Morlandstø

Abstract

Basert på en bred bibliografisk studie av journalistikkforskningen i Norge, Sverige og Danmark i perioden 1995-2009, tegnes et bilde av institusjonaliseringen av journalistikkforskningen i Skandinavia. Studien viser at det er Sverige som har ledet an i denne institusjonaliseringen, med universitetene i Stockholm og Göteborg som viktige brohoder. Senere har det skjedd en økende spredning av forskningsaktiviteten, både i Sverige og i de to andre landene, parallelt med en vekst i antall publikasjoner og en økende andel av publikasjoner med kvinnelige forfattere. En gradvis tettere kobling mellom den akademiske presseforskningen og de mer praksisnære journalistikkutdanningene synes å ha vært en viktig drivkraft både for veksten og institusjonaliseringen av journalistikkforskningen.

Keywords: journalism research, Scandinavia, institutionalizing, journalism education, bibliography

Introduksjon

Journalistikkforskning er et sterkt voksende forskningsområde i de skandinaviske land (Kabel 2008, Poteri 2010). Denne veksten har skjedd parallelt med en gradvis institusjonalisering av forskningsfeltet, både i Skandinavia og internasjonalt (Weaver & Löf-felholz 2008, Zelizer 2004). Det omfanget journalistikkforskningen er i ferd med å få gjør det relevant å undersøke nærmere hva som karakteriserer framveksten og institusjonaliseringen av dette forskningsområdet. Det er dette som er tema for denne artikkelen.

Institusjonalisering skjer, ifølge Berger & Luckmann (1966/2006) ”når forskjellige aktører deler vanemessige handlinger inn i typer” (s.71). At det etablerer seg en type forskning, som journalistikkforskning, som stadig flere forholder seg til, er derfor uttrykk for en slik institusjonalisering. Men institusjoner ”kan ikke skapes på et øyeblikk. Institusjoner har alltid en historie som de er produkter av” (ibid.). Det gjelder også for et forskningsfelt. Ifølge Brante (1980) ”visar en given vetenskaps oppkomstprocess och utvecklingshistoria att det vetenskapliga undersökningsobjektet vilar på ett visst mått av relativitet – det har konstituerats inom en viss politisk och ideologisk konjunktur” (s. 16). For journalistikkforskningen var den politisk-ideologiske konteksten preget av en relativt intens debatt, og til dels rivalisering, gjennom 1980- og deler av 1990-tallet, mellom bransje, utdanningsinstitusjoner og academia, både om hvorvidt det fantes, eller burde finnes en egen journalistikkforskning, og hvordan denne i så fall skulle avgrensnes. Relasjonen mellom disse tre aktørene skulle i stor grad komme til å

forme institusjonaliseringen av journalistikk som forskningsfelt. Mer konkrete uttrykk for institusjonaliseringen er etablering av egne tidsskrifter, som *Journalism Studies* og *Journalism: Theory, Practice and Criticism* (begge etablert i 2000), og det danske tidsskriftet *Journalistica* (etablert 2006).

Journalistikkforskningen er fortsatt gjenstand for en viss debatt, både om dens stilling og dens avgrensning. Likevel er det ikke spesielt kontroversielt å hevde at journalistikkforskning er et definert forskningsfelt, samtidig som det utgjør en integrert del av en mer generell medieforskning. Ytreberg (2008: 83ff) knytter journalistikkforskning først og fremst til spørsmål som angår mediatiseringen av politikk, offentlighet og demokrati. Internasjonalt har en slik avgrensning også en viss empirisk støtte (Zelizer 2004).

Denne artikkelen handler om journalistikkforskningen i Skandinavia. Artikkelen er basert på en bibliografisk studie av journalistikkforskningen i Norge, Sverige og Danmark i perioden 1995-2009. Målet med studien som helhet har vært å kunne tegne et bilde av institusjonalisering, omfang, innhold og utvikling av journalistikkforskningen i de tre skandinaviske land i den angitte perioden. Spørsmålene som reises i denne artikkelen er hvordan denne forskningen har vokst fram, hvordan veksten og omfanget fordeler seg mellom de tre land, og hva som har vært de viktigste drivkreftene i denne utviklingen.¹

Hva skal journalistikkforskning være?

Det har vært en pågående debatt gjennom flere tiår om hva journalistikkforskning er og bør være. Forskningen på journalistikkfeltet startet som presseforskning, knyttet til etableringen av institutter for presseforskning ved noen av våre skandinaviske universiteter på 1950- og 1960-tallet.² Presseforskningen tok først og fremst utgangspunkt i avisen som medium, var opptatt av nyhetsformidling som fenomen, og av registrering og kartlegging av publikums mediebruk og medievaner.³ Da de første journalistutdanningene ble opprettet på begynnelsen av 1960-tallet ble disse etablert utenfor universitetene, og selv om det også der ble drevet en viss forskning og fagutvikling så var det lenge et noe anstrengt forhold mellom utdanningsmiljøene og presseforskningen ved universitetene (Bjørnsen, Hovden og Ottosen 2009, Ghersetti og Weibull 2009, Minke 2009).

Jon Dørsjø (1983), tidligere rektor ved Norsk Journalisthøgskole i Oslo, tar tidlig på 1980-tallet til orde for at journalistikkforskning må være noe annet enn presseforskning: ”Termen journalistikkforskning bringer i forgrunnen journalistens yrkesvirksomhet, dens premisser og praksis, formål og resultat. I begrepet presseforskning glir det aktuelle kommunikasjonsområdets egentlige aktør, journalisten, inn i en tåkeaktig anonymitet, der det åpenbart er godt for enkelte yrkesfremmede interesser å ha han/henne vel forvart” (s. 24).

Håkan Hvitfelt (1983: 112ff) argumenterer for at de ”förhållandevis fåtaliga studier kring journalistik och nyhetsförmedling” har liten praktisk betydning for feltet fordi denne forskningen i hovedsak foregikk på de vitenskapelige institusjonene hvor forskerne var mest opptatt av sine ”inomvetenskapliga problem, exempelvis sociologiska”.⁴ Dette støttes av Furhoff (1986: 158) som hevder at ”massekommunikasjonsforskning hittil endast undantagsvis har belyst själva journalistiken och dess villkor”.

Hans Fredrik Dahl (1989) var av en ganske annen oppfatning og mente at forskningen i stedet burde fjerne seg fra den journalistiske praksis. Han tok til orde for

at ”forskningen om journalistikk må gå inn i en bred vitenskapelig debatt løsrevet fra journalistikkens anvendte tilknytning” (s.47). Andre, som Lars Furhoff (1986) og Britt Hultén (1995) mente derimot at det var behov for forskere med yrkeserfaring fra journalistikken som kunne bidra til et innenfraperspektiv i forskningen, som supplement til det rådende utenfraperspektivet.

Eksemplene over uttrykker noe av den strid som eksisterte mellom presseorganisasjonenes praktiske interesser og akademias interesse for teoribygging, altså en strid om hva journalistikkforskning burde dreie seg om, hvem som burde utføre den og hvor den burde forankres.⁵ I dag er denne striden langt på vei over. Utdannings- og forskningsmiljøene er tettere integrert, journalistutdanningene er forskningsbaserte og journalistikkforskningen er institusjonalisert som forskningsfelt.

Hvordan skal journalistikkforskning nærmere avgrenses?

Debatten som er referert foran handlet også om hvordan journalistikkforskningen skulle defineres og avgrenses. Dørsjø (1983) var av den oppfatning at journalistikkforskningen først og fremst burde interessere seg for den journalistiske praksis. Han sier at journalistikkforskning vil være ”forskning i journalistikken, dens innhold, dens midler og dens vilkår” (s.24). Kent Asp (1992) mener at journalistikkforskningen kan knyttes til tre ulike studieobjekt; journalistikken som produkt, journalistikken som arbeidsprosess og journalistikken som samfunnsfenomen (s.59).

I Danmark har Lars Kabel kartlagt dansk journalistikkforskning i to omganger. Han viser til to typer definisjoner av hva journalistikkforskning kan være. Den ene definisjonen er snever og ”lægger vekt på bruksværdi og et praksis-perspektiv” og tar ”utgangspunkt i den redaksjonelle proces, i branchens og fagets behov” (2008: 15), noe som ligger nært Dørsjø og Furhoffs argument. Den andre og noe bredere definisjonen er mindre normativ og hevder at: ”Journalistikforskningens særpræg ligger i dens særlige studieobjekt: hvordan journalistikken skabes, dens indhold og form, og hvordan den relaterer sig til sine omgivelser” (s.16). Denne siste definisjonen stemmer bedre overens med Asp (1992) sine tre studieobjekt.

Også det danske tidsskriftet *Journalistica* knytter avgrensningen av journalistikkforskning til forskning som gjør journalistikken til objekt. I redaksjonens retningslinjer står det at artikler vil kunne aksepteres i tidsskriftet hvis ”journalistikken og konsekvenser for journalistikken står i centrum af artiklerne”.⁶ Selv om medier, kultur og politikk har betydning for journalistikken presiseres det at dette ”ikke er et tidsskrift for medieforskning, kulturforskning, politisk forskning eller andre tilgrænsende forskningsområder”. Artikler innsendt til tidsskriftet blir først antatt når journalistikken kan sies å være det sentrale objekt for den forskningen som presenteres.

Til tross for visse variasjoner synes de fleste å ville avgrense journalistikkforskning til forskning som gjør selve journalistikken til objekt. Journalistikk er, ifølge Eide (2011: 10); ”en moderne institusjon som innhenter, bearbeider og formidler informasjon som gjør krav på å være sann, og som kan være demokratisk relevant”. Ut fra en slik avgrensning kunne vi hevde at journalistikk som objekt består av journalistikkens arbeidsprosesser og vilkår, dens innhold, samt dens demokratiske relevans. Det siste kan sies å handle om journalistikkens samfunnmessige rolle i relasjon til dens samfunnsoppdrag. Dette har også dannet utgangspunkt for avgrensningen i min egen studie.

Tidligere arbeider om journalistikkforskning

Det finnes ingen systematisk og sammenlignbar gjennomgang av skandinavisk journalistikkforskning, verken for den periode som her er valgt eller tidligere. Som allerede nevnt er det gjennomført noen nasjonale kartlegginger. I Danmark er det publisert to rapporter om dansk journalistikkforskning som til sammen dekker perioden 1996-2007 (Kabel 2002, 2008). Formålet var her å fremskaffe en kunnskapsoversikt på ulike delområder. Kartleggingen begrenser seg til danskspråklige publikasjoner, og inkluderingskriteriet er knyttet til publikasjonenes relevans for formålet, mer enn til tradisjonelle kriterier for vitenskapelig publisering. Det foreligger også en evaluering av dansk journalistikkforskning (Ministeriet for Videnskap, Teknologi og Udvikling 2006). Evalueringen konkluderer bl.a. med at forskningen har endret seg relativt lite, til tross for en betydelig vekst, og at det er den ”politologiske journalistikkforskningen” som dominerer (s.4).

I Sverige har Hadenius og Weibull (1997) redegjort for forskning om medier og journalistikk fra 1970 og fremover. De viser at journalistikkforskningen først og fremst var preget av journalistikkens uttrykksformer, ofte i et historisk perspektiv, men også knyttet til politisk og økonomisk journalistikk. Högskoleverket fikk i år 2000 gjennomført en oppsummering av den svenske journalistikkforskningen fra 1995-2000 (Jarlbro 2000). Oppsummeringen inneholder ingen vurdering av journalistikkforskningen, men forfatteren har noen konklusjoner. Den ene er at det meste av journalistikkforskningen ved millenniumskiftet er knyttet til noen få institusjoner, og den andre at forskningen tross det er ganske mangfoldig: ”det gæller såväl frågeställningar, perspektiv som metodologiska angreppssätt” (s.87).

I en bok tilegnet Ulla Carlsson, *Norden och Världen. Perspektiv från forskningen om medier och kommunikation*, presenterer Eija Poteri (2010) en undersøkelse hun har gjort av medie- og kommunikasjonsforskning i de nordiske land fra 1975-2004. Hun har tatt utgangspunkt i Nordicom-basen og presenterer blant annet en tabell over journalistikkforskningen i Norden i dette tidsrommet. Et av hennes hovedfunn er at journalistikkforskning er et av de områdene av medieforskningen som har størst og jevnest vekst i Norden.

Det finnes også kartlegginger av mer avgrensede *deler* av journalistikk- og mediefeltet i de nordiske land, som Public Service forskning (Mølster 2009) og medieforskning på immigrasjons- og etnisitetsområdet (Horsti 2008).

Det er også utgitt en del publikasjoner med Journalistikkforskning som tema (Pressehistorisk selskab 1983, Carlsson og Lindblad 1992 og Norsk Medieforskelag 1993). Publikasjonene gir ingen oversikt over journalistikkforskningen, men inneholder bidrag som diskuterer forskningsfeltets stilling og hva journalistikkforskning er og bør være, og bidrar som sådan til den institusjonalisering av forskningsfeltet vi har tematisert over.

Metode

Studien som ligger til grunn for denne artikkelen er en kvantitativ innholdsanalyse av vitenskapelige publikasjoner om journalistikk i Sverige, Danmark og Norge fra perioden 1995-2009). Materialet inneholder i alt 943 publikasjoner. Formålet har vært å kunne si noe om hva som karakteriserer dette forskningsfeltet og hvordan det har utviklet seg i denne perioden. Variablene som er utviklet knytter seg bl.a. til publiseringsår, hvilke me-

dier forskningen omfatter, tema for forskningen, type publikasjon, samt forskerens kjønn og institusjonelle tilknytning. Tema for forskningen er registrert i flere underkategorier.

Jeg vil under gjøre rede for studiens avgrensning, både med hensyn til journalistikk som forskningsfelt, tidsperioden som er valgt, det geografiske område og type publikasjoner. Derneft redegjør jeg for hvilke databaser som er anvendt og hvordan søkeprosedyren er gjennomført.

Avgrensning av studien

I undersøkelsen er journalistikkforskning avgrenset til å omfatte all forskning som har journalistikk som tema og studieobjekt. Med det menes her forskning som retter seg enten mot de journalistiske *produktene* (avistekster, TV-programmer osv), den journalistiske *praksis* (i redaksjonen), og de spesifikke *fagområdene* i journalistikken (etikk, språk, kildebruk osv). I tillegg har jeg, i likhet med tidsskriftet *Journalistica*, også inkludert forskning om journalistikkens *rammebetingelser* (økonomi, teknologi, eierskap, juss osv).

En konsekvens av kravet om at det er journalistikken som skal være objekt for forskningen er at resepsjonsforskning som helhet faller utenfor. Resepsjonsforskningen er rettet mot publikums bruk og opplevelse av journalistikken og ikke mot journalistikken selv. Asp (1992) drar noe av den sammen konklusjonen når han hevder at det i journalistikkforskningen er "... journalistiken och dess egenskaper som ställs i centrum för analysen. Massekommunikationsforskningen tar i stället sin utgangspunkt i mottagarens situation och egenskaper och de urvals- och tolkningsprocesser som äger rom hos individen" (s.66). I mitt prosjekt har jeg derfor valgt å holde resepsjonsforskning utenfor.

Hva så med underholdning? Det er liten tvil om at journalistikk kan være underholdende og at underholdning kan være et viktig element i den journalistiske produksjonen. Her er det anvendt skjønn, men forskning om underholdning er inkludert i den grad det er selve journalistikken som er objekt for forskningen.

Jeg har valgt å avgrense studien til den skandinaviskspråklige delen av Norden, altså til Norge, Sverige og Danmark, men inkluderer selvsagt også internasjonale publikasjoner fra forskere i disse land. Selv om Finland allerede tidlig var et foregangsland på det journalistikkfaglige området (Carlsson 1989) er både Finland og Island utelatt da jeg ikke vil kunne forholde meg til den journalistikkforskning som forligger på deres nasjonale språk.

Videre har jeg valgt å avgrense søket av journalistikkforskning til perioden 1995-2009. Avgrensningen framover i tid gav seg selv, da søket ble avsluttet primo 2010, men av ressursmessige grunner var det også nødvendig å gjøre en avgrensning tilbake i tid. Det er rundt midten av 1990-tallet at denne forskningen begynner å ta seg opp (Kabel 2008, Hadenius & Weibull 1997). Før 1995 var det mer sporadisk forskningsaktivitet om journalistikk og det aller meste kom i form av lærebøker og institusjonsinterne rapporter.⁷

Studien omfatter vitenskapelige publikasjoner, nærmere bestemt artikler, monografier og bokbidrag publisert i kanaler med rutiner for fagfellevurdering, samt doktoravhandlinger.⁸ Med hensyn til fagfellevurdering er det imidlertid ett unntak, nemlig *Nordicom Information*. Dette tidsskriftet har hatt en særstilling som publiseringskanal for nordisk medie- og journalistikkforskning siden 1979. Selv om *Nordicom Information* innførte fagfellevurdering først i 2009 har jeg likevel valgt å ta med artikler som ble publisert i tidsskriftet i hele den perioden jeg studerer.

Denne avgrensningen innebærer at både hovedfags- og masteroppgaver, konferansebidrag, interne forskningsrapporter og rene lærebøker utelates. Å utelate lærebøker og instituttrapporter innebærer å utelate mye forsknings- og faglitteratur på feltet. Samtidig er det ikke vanlig å definere lærebøker og interne rapporter som vitenskapelig publikasjoner. Avgrensningen som her er gjort er i tråd med de kriterier for vitenskapelig publisering som anvendes av de fleste universiteter ved tildeling av publiseringspoeng, og det er en avgrensning som sikrer et tilfredsstillende grunnlag for sammenligning.

Datamaterialet

En ting er å avgrense hvilke publikasjoner som kan inngå, en annen er å finne dem. Hvor finnes en grei oversikt over vitenskapelige publikasjoner om journalistikk i Skandinavia? Et problem med svært mange kilder er at de gir begrensede muligheter for å avgrense søket. Jeg har valgt å forholde meg primært til to databaser; Nordicom og NORART. Nordicom er den mest oppdaterte databasen på nordisk medie- og journalistikkforskning. I tillegg til at forskere selv melder inn sine arbeider til Nordicom mer eller mindre systematisk, gjør dokumentalistene i hvert av de nordiske landene et nitidig arbeid for å registrere alt av relevant medie- og journalistikkforskning.⁹ NORART er en nordisk tidsskriftsdatabase. Denne basen er brukt som supplerende database for å kvalitetssikre de søk som er gjort i Nordicom.¹⁰ Datamaterialet omfatter til sammen 943 vitenskapelige publikasjoner. De aller fleste ble funnet i Nordicom, men supplerende søk i NORART gav ca. 70 publikasjoner som ikke var med i Nordicom. De fleste artikkelpublikasjonene fantes selvsagt i begge databasene.

Noen få publikasjonstitler er likevel funnet på annet vis ved at jeg i registreringen kom over referanser til relevante publikasjoner som ikke ble fanget opp verken av Nordicom eller NORART. Jeg la disse til materialet og velger å se dette både som en kvalitetssikring og en forbedring av dataene. Det er neppe mulig å fange opp alle vitenskapelige publikasjoner om journalistikkforskning i Skandinavia i den angitte perioden. Det har ikke vært et formål i seg selv å registrere alle publikasjoner, men å tegne et mønster av hva som karakteriserer journalistikkforskningen og hvordan den har utviklet seg i perioden. Disse mønster rokkes ikke ved at en og annen publikasjon kan ha falt ut. Det er ingen ting som tyder på at det skulle være systematiske bortfall i materialet.

En annen måte å registrere publikasjoner på kunne vært å gå via forsknings- og utdanningsinstitusjonene. Mitt materiale inneholder imidlertid publikasjoner fra hele 52 institusjoner og læresteder i de tre nordiske land. I tillegg har 96 publikasjoner forfattere med tilholdssted utenfor disse institusjonene. Det ville vært svært ressurskrevende, og kanskje umulig å fange opp like mange publikasjoner ved å gå via institusjonene og lærestedene.

Det forskes stadig mer på journalistikk

Hva er det så som karakteriserer utviklingen av journalistikkforskningen i Skandinavia? Det er selve veksten jeg er opptatt av i denne omgang og hvordan den fordeler seg mellom land og institusjoner. Tabell 1 viser utviklingen i antall publikasjoner i femårsintervall, både totalt og for det enkelte land.¹¹ Som vi ser er det mer enn dobbelt så mange publikasjoner i den siste femårsperioden som i den første.

Tabell 1. Omfanget av publikasjoner i femårsintervall etter land, i prosent

	Norge	Sverige	Danmark	Totalt
1995-1999	19	31	12	21
2000-2004	35	36	35	35
2005-2009	46	33	53	44
SUM	100	100	100	100
N=	368	315	260	943

Det er grunn til å tro at noe av den veksten i antall publikasjoner som vises i tabellen skyldes endret publiseringspraksis. Innføringen av publiseringspoeng som påvirker institusjonenes inntekter har skapt sterkere incitament for å velge formidlingskanaler som tilfredsstillende kravene til vitenskapelig publisering. Men selv om journalistikkforskningen over tid kanskje har hatt en sterkere publiseringsvekst enn andre deler av medieforskningen (Poteri 2010), så er det ingen bemerkelsesverdig økning sammenlignet med andre vitenskapsområder. Fra 2004 da publiseringspoeng begynte å gi økonomisk uttelling i Norge, og fram til 2009 økte antallet norske forskningspublikasjoner om journalistikk med 31 prosent. Til sammenligning økte det totale antallet publikasjoner ved norske universiteter med over 60 prosent.

Tabell 1 viser også en noe ulik utvikling i de tre skandinaviske land. Det er Sverige som har den klart største produksjonen i første femårsperiode. Det tyder på at Sverige har fungert som motor for journalistikkforskningen i Skandinavia. Men Norge og Danmark kommer etter og har begge større produksjon enn Sverige i den siste femårsperioden. Betyr det at journalistikkforskningen stagnerer i Sverige ut over på 2000-tallet?

La oss se litt nærmere på hvilke prosesser som kan skjule seg bak disse tallene. Som tidligere nevnt ble journalistutdanningene i alle de skandinaviske land først etablert utenfor universitetene, og hadde tettere kontakt med bransjen enn med academia i den første perioden.¹² Etter hvert skjedde det en institusjonalisering og en gradvis akademisering av journalistikken som fag og utdanning. Denne utviklingen startet tidligere i Sverige enn i Norge og Danmark. Det var Sverige som først ansatte professorer i journalistikk (omkring 1990). På det tidspunkt var journalistutdanningene i Göteborg og Stockholm allerede inkorporert i universitetene. Norge og Danmark fikk sine første professorer i journalistikk mer enn ti år senere. Dette forklarer trolig mye av den lederposisjon Sverige hadde når det gjelder vitenskapelig publisering om journalistikk i den første femårsperioden.

I dag er de fleste journalistutdanningene i Skandinavia innlemmet i, eller samarbeider tett med universiteter, flere av høgskolene som tilbyr journalistutdanning er blitt universiteter og flere universiteter har etablert egne utdanninger i journalistikk. Danmark hadde lenge bare en journalistutdanning, nemlig Danmark Journalisthøjskole i Århus, som er lokalisert utenfor universitet. På slutten av 1990-tallet fikk Danmark to nye journalistutdanninger, som begge var knyttet til universitetene, i henholdsvis Roskilde og Odense. Samtidig har den såkalte Bologna-prosessen ført til at utdanningene er blitt mer ensrettet og at de formelle kravene til forskningsbasert undervisning er de samme for alle institusjoner, både universiteter og høgskoler. Dette kan forklare mye av den utjevning i publisering som skjer i andre femårsperiode. Men det forklarer ikke hvorfor Danmark og Norge tilsynelatende parkerer Sverige i siste periode. For å komme noe

nærmere et svar på dette spørsmålet skal vi bryte publiseringen ned på institusjonsnivå.

Som nevnt i metodeavsnittet er forfatterne av publikasjonene som inngår i materialet fordelt på 52 ulike høyskole-, universitets- og forskningsinstitusjoner i Skandinavia. I tillegg er det 96 publikasjoner med forfattere som jobber utenfor høyskole- og universitetsmiljøene. Det er likevel noen institusjoner som skiller seg ut med særlig mange publikasjoner, og som på en måte leder an i forskningen og i institusjonaliseringen av forskningsområdet. Tabell 2 viser en oversikt over de ti institusjonene med størst publisering om journalistikk i Skandinavia, og som står for hele 60 prosent av forskningspublikasjonene om journalistikk i perioden. Som vi ser er det Universitetet i Oslo og Syddansk Universitet i Odense som topper listen totalt, og som har størst andel av publikasjonene i siste femårsperiode. Universitetet i Oslo har hatt relativt høy produksjon gjennom hele perioden, mens Syddansk Universitet har mer enn tredoblet sin publisering fra første til tredje periode. Men om vi ser på den første femårsperioden er Stockholms universitet totalt dominerende, med hele 19 prosent av publikasjonene. Göteborgs universitet er det nest mest publiserende lærestedet, men har likevel bare halvparten så mange publiseringer som Stockholms universitet.

Tabell 2. Utviklingen i antall publikasjoner etter institusjon, i prosent

Institusjon	1995-1999	2000-2004	2005-2009	Publikasjoner Totalt
Universitetet i Oslo	7	11	11	10
Syddansk Universitet	3	7	11	8
Stockholms universitet	19	5	4	7
Göteborgs universitet	10	10	4	7
Høgskolen i Oslo	8	7	5	6
Universitetet i Bergen	8	5	6	6
Københavns Universitetet	4	4	7	5
Örebro universitet	3	3	5	4
Roskilde Universitetet	3	3	5	4
Århus Universitet	2	2	4	3
Øvrige institusjoner	33	43	38	40
Sum	100	100	100	100
N=	189	333	412	943

* Institusjonstilknytning basert på førsteforfatter og det er ikke tatt hensyn til samforfatterskap, jfr. Fotnote 12.

At det er Stockholms og Göteborgs universitet som har størst publisering i siste del av 1990-tallet må sees i sammenheng med at det var nettopp ved disse institusjonene at akademiseringen av journalistutdanningene startet. Den utjevningen vi ser viser at flere institusjoner kommer etter. Men hvordan kan vi forstå den dramatiske nedgang som skjer ved Stockholms universitet, fra å stå for nesten en femtedel av den samlede publiseringen i første femårsperiode, til henholdsvis 5 og 4 prosent i de påfølgende periodene?

Det vi vet er at journalistutdanningen ved Stockholms universitet gjennomgikk en betydelig endring i starten av 2000-tallet, som bl.a. innebar en reduksjon av den praktiske innretningen på studiet og en sterkere integrering av journalistutdanningen i de øvrige medie -og kommunikasjonsstudiene på instituttet. Ghersetti & Weibull (2009:

199) beskriver endringene på denne måten: ”The program at University of Stockholm has stressed a research profile and developed courses in the science of journalism, which the student has to pass before being admitted to the more practical courses that are offered on a postgraduate level”. Dette innebærer at det skjer en sterkere vektlegging av de teoretiske momentene i utdanningen, på bekostning av de praktiske. En skulle kanskje forvente at en slik teoretisk orientering ville gå hånd i hånd med en sterkere forskningsorientering, som ville uttrykke seg i en økt vitenskapelig publisering på feltet.

Et sentralt trekk ved den akademisering som skjedde på dette feltet på begynnelsen av 1990-tallet (og litt senere i Danmark og Norge) var at den var knyttet til en integrasjon mellom en praktisk orientert journalistutdanning og et allerede akademisk medieforskningsmiljø. Det virker som om dette møtet mellom praksis og academia – mellom praktiske problemstillinger og et akademisk miljø som inntil da hadde vært mest opptatt av seg selv og av andre akademiske miljø – virket særdeles stimulerende på forskningsaktiviteten. Det som skjer i Stockholm på begynnelsen av 2000-tallet kan sees som en svekking av dette sambandet, ved at universitetet på ny skapte større avstand til praksis og de problemstillinger som der ble opplevd som sentrale. Det handler neppe om en generell svekking av forskningsaktiviteten ved det aktuelle instituttet, men kanskje en svekking av interessen for spørsmål som knytter seg til journalistikk. Det skjer også en viss fragmentering av forskningen på 2000-tallet, særlig i Sverige hvor antallet institusjoner som publiserer forskning om journalistikk øker fra 15 i første periode til 19 i de to neste periodene. Men dette kan likevel ikke forklare den kraftige publiseringsnedgangen i Stockholm.

Hvilke publikasjoner utgis hvor, og av hvem?

I innholdsanalysen skiller jeg mellom fire typer publikasjoner; vitenskapelige monografier, kapitler i vitenskapelige antologier, vitenskapelige tidsskriftsartikler og doktoravhandlinger. I tabell 3 ser vi at halvparten av det totale antallet publikasjoner er kapitler eller artikler i vitenskapelige antologier. En tredjedel av publikasjonene er vitenskapelige artikler, mens vitenskapelige monografier og avhandlinger fordeler seg på ni prosent hver. Når det gjelder forskjellene mellom land, så er det norske forfattere som produserer flest monografier, mens Sverige har de fleste avhandlingene. Norge står for hele 60 prosent av det totale antall monografier, mens Sverige har hele 65 prosent av avhandlingene. Danmark fordeler seg, om en forholder seg til perioden som helhet, ganske nært gjennomsnittet, dog med en noe lavere andel avhandlinger.

Om en ser på endringer over tid fremkommer noen interessante mønster. Som påpekt tidligere har Danmark og Norge en sterk vekst i publikasjoner gjennom hele perioden, mens Sverige, som hadde den høyeste publiseringen i første periode, ikke har hatt vekst i resten av perioden. Vi stilte spørsmålet om dette kunne tolkes som uttrykk for en stagnasjon i svensk journalistikkforskning. Utviklingen i antall avhandlinger kan gi grunnlag for en noe annen tolkning. Ikke bare har Sverige to tredjedeler av samtlige avhandlinger, men antallet avlagte avhandlinger øker også kraftig gjennom perioden. Veksten var særlig sterk i begynnelsen av 2000-tallet, men har holdt seg gjennom hele tiåret. Dette tyder på at det fortsatt er et klart fokus på journalistikkforskning ved svenske universiteter, og at det skjer en rekruttering av nye forskere til feltet.

Tabell 3. Utviklingen i type publikasjoner etter land, i prosent

	Norge			Sverige			Danmark			Total
	T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3	
Vitenskapelig monografi	15	18	12	5	2	9	16	9	5	9
Bidrag i Antologi	36	53	34	72	57	39	39	69	48	50
Vitenskapelig artikkel	46	24	48	16	21	28	39	18	42	32
Avhandling	3	5	6	7	21	24	6	4	5	9
SUM	100	100	100	100	101	100	100	100	100	100
N=	69	129	170	98	113	104	31	91	138	943

* T1=tidsperioden 1995-1999, T2=tidsperioden 2000-2004 og T3=tidsperioden 2005-2009.

Et annet interessant utviklingsmønster gjelder bidrag i antologier. Som tabell 3 viser sto kapitler i antologier for hele 72 prosent av svenske publikasjoner i første femårsperiode (T1), for deretter å synke til 57 prosent i andre periode og 39 prosent i siste periode. For Norge og Danmark ser vi imidlertid at det er i andre periode at antologibidragene dominerer sterkest. Mønsteret er så tydelig at det er svært lite sannsynlig at det er tilfeldig. En mulig forklaring er at antologien som formidlingskanal har en særlig betydning i en oppbyggings- og institusjonaliseringsfase, ved at den bidrar både til å binde sammen forskningsmiljøer og til å skape en felles referanse for forskningsfeltet. En slik tolkning stemmer godt med det som tidligere er sagt om Sveriges ledende rolle i utviklingen på 1990-tallet. Antologiene fungerte trolig også som faglitteratur ved journalistutdanningene som i denne perioden møtte økte krav til forskningsbasert undervisning – først i Sverige, senere i Norge og Danmark. Utviklingen i antall avhandlinger kan indikere at den rolle Sverige har spilt ikke nødvendigvis er over, men at utviklingen kanskje er inne i en annen fase. Det må kunne forventes at i alle fall en del av de doktorander som ligger bak veksten i Sverige i perioden 2004-2009 vil fortsette som aktive forskere innenfor feltet i årene som kommer.

En annen mulig indikasjon på hvordan forskningsområdet utvikler seg i de tre land er innslaget av internasjonale (engelskspråklige) publikasjoner. Basert på resonnetmentet over skulle vi kunne forvente at formidlingen i en institusjonaliseringsfase først og fremst var rettet mot et hjemlig miljø, og altså hadde størst innslag av skandinavisk-språklige publikasjoner, mens den engelskspråklige publiseringen øker etter hvert som forskningsområdet blir mer etablert. Tabell 4 viser utviklingen i fordelingen mellom skandinavisk- og engelskspråklige publikasjoner for det enkelte land.

Tabell 4. Publiseringsspråk etter land for ulike tidsperioder, i prosent

	Norge			Sverige			Danmark			Total
	T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3	
Skandinavisk	83	86	73	89	74	58	84	81	74	77
Engelsk	17	14	27	11	26	42	16	19	26	23
SUM	100	100	100	100	101	100	100	100	100	100
N=	69	129	170	98	113	104	31	91	138	943

* T1=tidsperioden 1995-1999, T2=tidsperioden 2000-2004 og T3=tidsperioden 2005-2009.

Vi ser at 77 prosent av den totale publikasjonen er skandinaviskspråklig. Derimot ser vi en tydelig vekst i engelskspråklige publikasjoner gjennom perioden. Hele 70 prosent av engelskspråklige publikasjoner er publisert i siste femårsperiode. Veksten er imidlertid ulikt fordelt mellom de tre land, og igjen er det Sverige som leder an. I Sverige viser andelen engelskspråklige publikasjoner mer enn en fordobling fra første til andre femårsperiode (fra 11 til 26 prosent). Veksten i engelskspråklig publisering i Danmark og Norge kommer først i siste periode, hvor andelen når samme nivå som Sverige hadde i perioden før. Men veksten i Sverige fortsetter nesten like sterkt fra andre til tredje periode, fra 26 til 42 prosent. I tabell 3 så vi at Sverige i tredje periode fortsatt har en stor andel publikasjoner i antologier, men en god del av disse antologiene er nå engelskspråklige. Det samme er mange av avhandlingene. Den svenske journalistikkforskningen forholder seg i stadig større grad til et internasjonalt fagmiljø. Selv om det totale antallet publikasjoner er noenlunde stabilt, så flyttes vekten gradvis over på avhandlinger og internasjonale publikasjoner.

Poteri (2010: 88) som ser på hele bredden av medie- og kommunikasjonsforskning i Norden finner at 45 prosent av publikasjonene i årene 2007-2009 er engelskspråklige, og for svenske publikasjoner så mye som 56 prosent. I samme periode var 32 prosent av den skandinaviske journalistikkforskningen engelskspråklig, mens den for Sverige alene var 51 prosent. Dette styrker oppfatningen om at Sverige fortsatt på mange måter har en ledende posisjon i regionen, både i medie- og massekommunikasjonsforskningen som helhet, og i journalistikkforskningen. Det antyder også, om vi anvender internasjonalisering som mål, at journalistikkforskningen i Skandinavia samlet sett ikke er like etablert som den øvrige medie- og massekommunikasjonsforskningen, men at Sverige isolert sett er i ferd med å utjevne forskjellen. Det generelle mønsteret, hvor Danmark og Norge følger noen år etter Sverige, skulle tilsi at også de vil utjevne mye av disse forskjellene i årene som kommer. Dette synes samtidig å reflektere et internasjonalt utviklingsmønster. Weaver & Löffelholz (2008) mener at den institusjonalisering av journalistikkforskningen som har skjedd de siste tiårene betyr at feltet ikke bare er blitt stadig viktigere, men at "journalism research can no longer operate within national or cultural borders only" (s.3). Det foregår hva Wahl-Joergensen & Hanitzsch (2009) kaller en "global-comparative turn" i den internasjonale journalistikkforskningen i overgangen til et nytt årtusen.

Kvinner andel øker

Hvordan ser så kjønnsfordelingen ut? Tabell 5 viser kjønnsfordelingen over tid når det gjelder førsteforfatter for hver av de tre skandinaviske land.¹³ Som vi ser har 66 prosent av de totale publikasjonene en mannlig førsteforfatter, mens 34 prosent av publikasjonene har en kvinnelig førsteforfatter. Dette ligger litt under fordelingen mellom kvinner og menn i forskerstillinger ved skandinaviske universiteter og høyskoler, hvor kvinneandelen er i overkant av 40 prosent.¹⁴ Vi ser imidlertid at andelen kvinnelige førsteforfattere øker over tid i alle de tre land. For landene samlet økte andelen fra 28 prosent i første femårsperiode, til 38 prosent i tredje periode. Denne utjevningen mellom kjønnene er noe vi finner igjen i flere deler av akademien. Blant annet så øker den kvinnelige forfatterandelen av avlagte avhandlinger ved norske universiteter fra 34 prosent i 2004 til 43 prosent i 2009.¹⁵

Tabell 5. *Kjønn på førsteforfattere etter land for ulike tidsperioder, i prosent*

	Norge			Sverige			Danmark			Total
	T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3	
Kvinner	22	35	34	37	35	44	19	25	38	34
Menn	78	65	66	63	65	56	81	75	62	66
SUM	100	100	100	100	101	100	100	100	100	100
N=	69	129	170	98	113	104	31	91	138	943

* T1=tidsperioden 1995-1999, T2=tidsperioden 2000-2004 og T3=tidsperioden 2005-2009.

Når vi ser på utviklingen for det enkelte land så kan vi gjenkjenne noe av det samme mønster som er beskrevet over. Veksten skjer etappevis, men til litt ulik tid for de tre land. For Sverige kan vi liksom ane en vekst forut for den perioden undersøkelsen dekker, en vekst som i Norge og Danmark kommer henholdsvis i andre og tredje periode. Samtidig ser vi at veksten tar et nytt steg i Sverige i siste periode, til 44 prosent kvinnelige førsteforfattere.

Tabell 6 viser kjønn på førsteforfatter for de ulike typene publikasjoner. Både for antologibidrag og vitenskapelige artikler ser vi at kjønnsfordelingen for førsteforfattere er omtrent den samme som for alle publikasjonene samlet. Det kan bety at tilbøyeligheten til å benytte disse formidlingskanalene er omtrent den samme for begge kjønn. Vitenskapelige monografier domineres i større grad av menn, mens det er flere kvinner enn menn som doktorerer innenfor dette emnet. Det siste sammenfører trekk vi har sett over. Vi har sett at det er Sverige som har de fleste avhandlingene, som tyder på en sterk rekruttering til feltet. Sverige har også den høyeste andelen kvinnelige førsteforfattere. At flertallet av avhandlingene forfattes av kvinner kan bety at det rekrutteres mange kvinnelige forskere til feltet, som kan bidra til at kjønnsfordelingen blir ytterligere utjevnet i årene som kommer. Kjønnsperspektivet i journalistikkforskningen blir tematisert mer helhetlig i en egen artikkel (Morlandstø 2012b).

Tabell 6. *Førsteforfatters kjønn for ulike typer publikasjoner, i prosent*

	Vitenskapelig monografi	Bidrag i antologi	Vitenskapelig artikkel	Avhandling	Totalt
Kvinner	27	31	35	52	34
Menn	73	69	65	48	66
SUM	100	100	100	100	100
N=	90	467	298	88	943

Avslutning

Vi har i denne artikkelen sett på utviklingen av journalistikkforskningen i Skandinavia, basert på en bibliografisk studie av vitenskapelige publikasjoner i perioden 1995-2009. Spørsmålene som er reist er hvordan denne forskningen har vokst fram, hvordan vekst og omfang har fordelt seg mellom de tre skandinaviske land, og hva som har vært de viktigste drivkreftene i utviklingen.

Fremveksten av journalistikkforskningen skjedde noe etappevis og var ulikt fordelt mellom de tre land. Sverige hadde klart flest publikasjoner i den første femårsperioden, men ble tatt igjen og forbigått av Norge og Danmark i de to påfølgende periodene. Også med hensyn til institusjonalisering var det Sverige som ledet an. De fikk sin første professor i journalistikk om lag ti år før Norge og Danmark, ved Stockholms universitet, som alene sto for en femtedel av alle skandinaviske publikasjoner de første fem år. Andre utviklingstrekk i perioden er en gradvis spredning av forskningsaktiviteten til flere institusjoner, en forskyvning når det gjelder publiseringskanal fra bok til tidskrift, vekst i antall avhandlinger på feltet, økende andel internasjonale publikasjoner og vekst i andel kvinnelige førsteforfattere. Også på disse områdene har Sveige gått foran de to andre landene, noe som tyder på at Sverige har ført an i institusjonaliseringen av forskningsfeltet.

Med hensyn til drivkrefter tyder analysen på at de viktigste forklaringene ligger i måten forskningsfeltet ble institusjonalisert på, som en gradvis sammensmeltning mellom akademiske og mer praksisnære miljø. Det er denne integrasjonen, først i Sverige og senere i Norge og Danmark; først i Stockholm og senere ved andre institusjoner, som best forklarer de mønstre som avtegner seg. Forklaringen styrkes også ved at endringer i journalistikkutdanningen i Stockholm, som innebar en svekking av relasjonen til praksismiljøene, følges av en kraftig reduksjon i forskningen om journalistikk. Det kan virke som om denne sammenføringen av praktiske og akademiske interesser som skjedde gjennom akademiseringen av journalistutdanningene hadde en vitaliserende virkning på journalistikkforskning. Det er også mulig at dette fortsatt er en virkning å regne med, og som kanskje til og med kan utnyttes enda bedre.

Notes

1. På bakgrunn av studien er det også skrevet en artikkel om journalistikkforskningens innhold i denne perioden (Morlandstø 2012a) og en artikkel om betydningen av kjønn i utviklingen av skandinavisk journalistikkforskning (Morlandstø 2012b).
2. Institutt for Presseforskning og Samtidshistorie ved Aarhus Universitet i 1954, Institutt for Presseforskning ved Universitetet i Oslo i 1958 og Avdeling for pressforskning ved Lunds universitet fra 1965. Se også Weibull 2009: 74.
3. Se også Olsson (2010) for en beskrivelse av Nordicom og massemedieforskningens framvekst i Göteborg på 1970-tallet.
4. Barbie Zelizer (2004) argumenterer for noe av det samme for den engelskspråklige journalistikkforskningen.
5. Se blant annet Nag (1996 og 1997), Ottosen (1997 og 2004) og Zelizer (2009)
6. <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/journalistica/about/editorialPolicies#focusAndScope> (lest 30.august 2010)
7. Poteri (2010) sin studie av Nordicom-publikasjoner med treff på søkeordet *journalistikk* viser derimot at det er mange publikasjoner også før 1995. Men at publikasjoner gir treff på søkeordet *journalistikk* betyr ikke nødvendigvis at journalistikken er objekt for forskningen, ei heller at det er en vitenskapelig publikasjon, som er to av kriteriene for mitt utvalg.
8. Det norske Universitets- og høyskolerådets rapport "Vekt på forskning" (2004: 25) bruker den samme definisjonen av vitenskapelige arbeider som gir publiseringspoeng. Det kan også opplyses at jeg har registrert hver enkelt artikkel eller bokkapittel i antologier, ikke antologien selv.
9. I følge Ragnhild Mølster, dokumentalist i Nordicom-Norge (per 2010), blir det meste hentet inn ved at dokumentalistene går systematisk gjennom universitetene og høyskolenes egne databaser, sjekker jevnlig instituttene hjemmesider, går gjennom konferanseprogrammer og har nær kontakt med ulike forlag.
10. Jeg brukte søkeordet "journali?" for å fange opp artikler som omhandler journalistikk på en eller annen måte både i Nordicom og NORDART. Ordet "journali" er et relevant søkeord både for norske, svenske, danske og engelskspråklige publikasjoner. I NORDART, som ikke er en ren database for medie- og

- journalistikkforskning, brukte jeg i tillegg søkeordene ”medie” og ”media” for å fange opp flere relevante artikler, både skandinaviskspråklige og engelskspråklige. Jeg prøvde også med flere andre søkeord, både i NORDART og Nordicom, for å forsikre meg om at det ikke var noen type publikasjoner som systematisk falt utenfor. Jeg søkte på ord som ”nyhet”, ”news”, ”tv”, ”television”, ”radio”, ”online”, ”digital”. Jeg fikk ytterst få reelle og nye treff på denne måten. Søkeordene gir treff på tittel og de nøkkelord som Nordicom og/eller forfatteren har knyttet til publikasjonen.
11. Definerings av opphavsland er basert på førsteforfatter. Noen (38) publikasjoner har forfattere fra flere land. Det betyr at en publikasjon med for eksempel svensk førsteforfatter og dansk andreforfatter, vil publikasjonen bli registrert som svensk, selv om forfatterne er rangert etter alfabetisk orden. Denne feilkilden er imidlertid ganske jevnt fordelt. Av publikasjonene med forfattere fra ulike land har 8 svensk førsteforfatter, 9 har dansk førsteforfatter mens 10 har norsk førsteforfatter. 11 publikasjoner har førsteforfatter fra et annet enn et skandinavisk land. Disse er registrert på første skandinaviske forfatter (5 norske, 4 svenske og 2 danske).
 12. Jfr. Bjørnsen, Hovden & Ottosen 2009, Ghersetti & Weibull 2009 og Minke 2009
 13. Det bør her nevnes at knapt en fjerdedel (23 prosent) av publikasjonene hadde mer enn en forfatter. Kjønnfordelingen blant andreforfattere var tilnærmet lik den for førsteforfattere og endrer derfor ikke det bilde som tegnes under.
 14. Se Kunnskapsdepartementet 2009: 69ff for Norge, http://www.scb.se/Statistik/UF/UF0202/2010A01C/UF0202_2010A01C_SM_UF23SM1101.pdf for Sverige og <http://www.dst.dk/Statistik/emner/forskning-udvikling-og-innovation.aspx> for Danmark.
 - 15 <http://www.dbh.nsd.uib.no>

Referanser

- Asp, Kent (1992) 'Journalistik som forskningsområde', i Carlsson, Ulla & Anders Lindblad: *Forskning om journalistik, medier & kommunikation*. Göteborg: Nordicom.
- Bjørnsen, Gunn, Jan Fredrik Hovden & Rune Ottosen (2009) 'The Norwegian Journalism Education Landscape', in Terzis, Georgios (ed.) *European Journalism Education*. Bristol/Chicago: Intellect.
- Berger, Peter L. & Thomas Luckmann (1996/2006) *Den samfunnskapte virkelighet*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Brante, Thomas (1980) *Vetenskapens struktur och förändring*. Karlshamn: Bokförlaget Doxa AB.
- Carlsson, Ulla (red.) (1989) *Nordicom-Information om massekommunikationsforskning i Norden*. Nr 1-2: 1. Göteborg: Nordicom.
- Carlsson, Ulla & Anders Lindblad (1992) *Forskning om journalistik, medier & kommunikation*. Göteborg: Nordicom.
- Dahl, Hans Fredrik (1989) 'Hva innebærer forskning om journalistikk?', i *Nytelevisjonens tid. Pressens Årbok*: 47-51. Odense: Pressehistorisk Selskab.
- Dørsjø, Jon (1983) 'Journalistikk-faget som ikke har funnet sin forskning', i *Pressens årbok. Nordisk forum for forskning og debat om massemedier*. Nr.2: 24-35. Odense: Pressehistorisk Selskab.
- Eide, Martin (2011) *hva er journalistikk*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Furhoff, Lars (1986) *Makten över journalistiken*. Stockholm: Natur och kultur.
- Ghersetti, Marina & Lennart Weibull (2009) 'The Swedish Journalism Education Landscape', in Terzis, Georgios (ed.) *European Journalism Education*. Bristol/Chicago: Intellect.
- Hadenius, Stig & Lennart Weibull (1997) *Massemedieforskning och samhälle: överväganden och förslag*. Utredning på uppdrag av Kulturdepartementet.
- Horsti, Karina (2008) 'Overview of Nordic media research on immigration and ethnic relations: From text analysis to study of production, use and reception', in *Nordicom Review*. 29(2): 275-293. Göteborg: Nordicom.
- Hultén, Britt (1995) 'Från litteraturvetare till journalistikforskare. En diskussion om möjliga utgångspunkter', i Carlsson, Ulla (red.) *Medierna i samhället. I går, i dag, i morgon*. Göteborg: Nordicom.
- Hvitfelt, Håkan (1983) 'Massekommunikationsforskning och journalistikforskning', i *Pressens årbok. Nordisk forum for forskning og debat om massemedier*. Nr.2: 107-118. Odense: Pressehistorisk Selskab.
- Jarlbro, Gunilla (2000) 'Forskning kring media och journalistik', i *Högskoleverket, Journalistutbildningarna i högskolan. En utvärdering*. Högskoleverkets rapportserie nr. 3: 85-87. Stockholm: Högskoleverket.
- Kabel, Lars (2002) *Forskningen og dens resultater. En kortlægning af dansk journalistikforskning og analyse i perioden 1996-2001*. København: Danske Dagbladets Forening.
- Kabel, Lars (2008) *Dansk journalistikforskning 2002-2007. En kortlægning af forskningen og dens resultater*. København: Dagspressens Fond.
- Kunnskapsdepartementet (2009) *Tilstandsrapport for høyere utdanning*. Rapport.
- Ministeriet for Vitenskap, Teknologi og Udvikling (2006) *Evaluering af dansk journalistikforskning*. Rapport.

- Minke, Kim (2009) 'The Danish Journalism Education Landscape', in Terzis, Georgios (ed.) *European Journalism Education*. Bristol/Chicago: Intellect.
- Morlandstø, Lisbeth (2012a) 'Tema med visse variasjoner – en studie av utviklingen i Skandinavisk journalistikkforskning', i *Norsk Medietidsskrift* nr. 4. Oslo: Universitetsforlaget.
- Morlandstø, Lisbeth (2012b) 'Den tvetydige forskjellen – om betydningen av kjønn i utviklingen av skandinavisk journalistikkforskning', i *Tidsskrift for kjønnsforskning* nr. 3/4. Oslo: Universitetsforlaget.
- Mølster, Ragnhild (2009) Public service-forskning i de nordiske landene. En översikt, i Carlsson, Ulla & Eva Harrie (red.) *Nordiska public service-medier i den digitala mediekulturen*. Göteborg: Nordicom.
- Nag, Wenche (1996) *Medieforskningens hvem vet best. En studie av møtet mellom Akademia og Pressen*. Universitetet i Bergen: IMKS rapportserie nr. 28.
- Nag, Wenche (1997) 'Medieforskning som kamparena. En analyse av møtet mellom Akademia og Pressen', i *Norsk Medietidsskrift* nr.2: 87-104. Oslo: Novus Forlag AS.
- Norsk Medieforskerlag (1993) *Journalistikkforskning – et felt på nye veier*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Olsson, Claes-Olof (2010) 'Nordicom och massmedieforskningens framväxt i Göteborg under 1970-talet', i Broddason, Thorbjörn et.al: *Norden och världen. Perspektiv från forskningen om medier och kommunikation*. Göteborg: Göteborg Universitet.
- Ottosen, Rune (1997) 'Akademisk, kommersiell eller distriktspolitisk? Journalistutdanningens jakt på identitet', i *Norsk Medietidsskrift* nr 1: 83-108. Oslo: Novus Forlag AS.
- Ottosen, Rune (2004) *I journalistikkens grenseland. Journalistrollen mellom marked og idealer*. Kristiansand: IJ-forlaget AS.
- Poteri, Eija (2010) 'Publishing of media and communication research in Finland and in other Nordic countries', in Broddason, Thorbjörn, Ullamaija Kivikuru, Birgitte Tufte, Lennart Weibull & Helge Østbye (red.) *Norden och Världen. Perspektiv från forskningen om medier och kommunikation*. Göteborg: Göteborgs universitet.
- Pressehistorisk selskab (1983) *Pressens årbok. Nordisk forum for forskning og debat om massemedier*. Nr.2. Odense: Pressehistorisk Selskab.
- Wahl-Jorgensen, Karin & Thomas Hanitzsch (eds) (2009) *The Handbook of Journalism Studies*. New York and London: Routledge.
- Weaver, David & Martin Löffelholz (2008) 'Questioning National, cultural, ND Disciplinary Boundaries: A Call for Global Journalism Research' in Löffelholz, Martin & David Weaver *Global Journalism Research, Theories, Methods, Findings, Future*, Blackwell Publishing.
- Weibull, Lennart (2009) 'Introduction" to part II: The Northern European/Democratic Corporatist Media Model Countries', in Terzis, Georgios (ed.) *European Journalism Education*. Bristol/Chicago: Intellect.
- Zelizer, Barbie (2004) *Taking journalism seriously. News and Academy*. California: Sage Publications Inc.
- Zelizer, Barbie (2009) 'Journalism and the Academy', in Wahl-Jorgensen, Karin and Thomas Hanitzsch (eds) *The Handbook of Journalism Studies*. New York and London: Routledge.
- Ytreberg, Espen (2008) *hva er medievitenskap*. Oslo: Universitetsforlaget.